

Sammanfattning av Strategins måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Övergripande bedömning av måluppfyllelse		Sammantagen bedömning av insatsportföljens genomförande	
Bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande per <i>resultat</i>			
Resultatområde	Bedömning av måluppfyllelse	Bedömning av insatsportföljens genomförande	
Sektorn människors säkerhet och försörjning			
Sektorn hälsa och jämställdhet mellan könen			
Sektorn demokrati och mänskliga rättigheter			

1. Övergripande bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande

Utbetalt belopp 2014:	386 MSEK	Totalt strategibelopp:	1 500 MSEK
Avtalat belopp: 2014:	386 MSEK	Strategiperiod:	2013-2017
Antal avtalade insatser 2014-31-12:	36	Utbetalt belopp inom andra anslagsposter som gick till Somalia 2014:	178 MSEK

**Humanitärt stöd, stöd via svenska icke-statliga organisationer, forskningsstöd.*

Analys och bedömning

Detta är det andra året för genomförandet av Somaliastrategin. Arbetet går i stort sett enligt plan och det finns förutsättningar att visa på resultat av det svenska stödet inom i princip alla resultatområden under strategiperioden 2013-2017. Under 2014 har volymen för det svenska stödet utökats kraftigt och eftersom många av insatserna är relativt nya är det väl tidigt att kunna redovisa konkreta resultat inom vissa områden. Insatsportföljen bedöms dock vara i stort sett väl avvägd och överensstämmer med strategin, trots detta finns det vissa områden som behöver utvecklas såsom stöd inom vatten och sanitet, jobbskapande och i viss mån även mänskliga rättigheter och jämställdhet.

Under 2014 låg fokus på att operationalisera New Deal och den biståndsarkitektur som introducerades av Somali Compact, vilken presenterades i Bryssel i september 2013. Fem arbetsgrupper för de freds- och statsbyggnadsmål som anges i New Deal, har svarat för koordinationen och tekniska konsultationer¹. Utöver dessa finns den s.k. Somali Development and Reconstruction Facility (SDRF), som utgör övergripande styrorgan för de givargemensamma fonder som administreras av Världsbankens (WB MPF), respektive FN (UN MPTF) i Somalia.

WB MPF etablerades i augusti 2014 och fick tidigt stöd av Sverige, både direktstöd för snabb etablering samt stöd till genomförandet av fonden. Denna relativt snabba etablering har varit en viktig del i genomförandet av New Deal i Somalia. UN MPTF försenades däremot, men den startar under den första hälften av 2015.

Under året har upprepade regeringskriser och ombildningar lett till att viktiga politiska reformer och genomförandet av New Deal Compact har försenats. Det är ändå positivt att den senaste regeringsombildningen i slutet av 2014 ledde till betydligt mindre avbrott än tidigare, vilket visar på ett fördjupat somaliskt ägarskap för genomförandet av New Deal-agendan och en stärkt institutionell kapacitet.

Under 2014 var säkerhetsläget fortsatt instabilt. AMISOM och Somalias nationella armé gjorde framsteg och kunde befria vissa områden i södra och centrala Somalia som tidigare kontrollerats av Al Shabaab. Samtidigt är säkerhetsläget i Mogadishu och stora delar av landet fortfarande undermåligt då det förekommer mord och attacker på statliga institutioner, samt på FN och internationella organisationer. Säkerhetsläget utgör fortsatt den allvarligaste riskfaktorn vid sidan om korruption. Båda dessa påverkar möjligheten att de förväntade resultaten ska kunna uppnås. Sverige samarbetar med andra bilaterala givare samt med multilaterala aktörer i syfte att stärka systemen för hur dessa risker ska följas upp och hanteras.

Sverige är en av de största bilaterala humanitära givarna i Somalia och har ledande positioner i flera forum, som exempelvis den informella humanitära givargruppen, medlem i den humanitära landgruppen och i styrelsen för fonden Common Humanitarian Fund (CHF). Det av Sverige finansierade Somalia Resilience Programme är ett exempel på ett program som kopplar samman humanitärt stöd och utveckling genom att göra en djupare analys av vad som orsakar sårbarheten och hur detta kan åtgärdas i ett längre perspektiv. Sverige bidrog med 169 MSEK i humanitärt stöd till Somalia via cirka 10 olika insatser.

Somaliasektionen blev fullt bemannad först i oktober 2014. Allt mer arbete utförs på plats i Somalia, vilket innebär regelbundna resor till Somalia inom ett upparbetat säkerhetsarrangemang. Trots den utmanande situationen har Sverige under 2014 kunnat spela en ledande roll i att stödja genomförandet av New Deal i Somalia.

¹ Sverige är medordförande för arbetsgrupperna rörande PSG1 "Inclusive Politics" samt PSG4 "Economic Foundation".

Slutsatser

- Sverige har gjort ett strategiskt val att koncentrera tid och resurser till att stödja genomförandet av New Deal i Somalia, samt att prioritera stöd till insatser som utformats enligt de strukturer och processer som etablerats inom New Deal. Detta har lett till vissa förseningar, speciellt inom nya resultatområden som jobbskapande och vatten, men det har också bidragit till att det somaliska ägarskapet breddats och koordinationen förbättrats (i enlighet med Parisagendan), vilket lagt grunden för effektivare genomföranden och mer hållbara resultat. En allmän slutsats vad beträffar givarkontexten är att genomförandet av Somali Compact och New Deal i Somalia är relativt sett underfinansierat. För närvarande tvingas således Världsbanken och FN att minska omfattningen av och/eller senarelägga aktiviteter som allmänt anses vara högst angelägna och för vilka det finns strukturer och kapacitet på plats. Därtill kommer mindre än 10 procent av det internationella biståndet att kanaliseras via de givargemensamma fonderna som administreras av Världsbanken och FN, under 2015. Detta är inte i enlighet med de principer som anges i New Deal och det begränsar de somaliska myndigheternas möjlighet att påverka prioriteringarna för det internationella biståndet. Sverige planerar att låta 40 procent av det totala stödet gå via dessa kanaler under 2015.
- Under 2015 måste förberedelserna inför det kommande valet, federala processen och översynen av konstitutionen fortsatt prioriteras och konkretiseras. Sverige är fortsatt aktiv inom detta område genom medordförandeskapet inom PSG1 samt riktat finansiellt stöd via bl.a. UN MPTE.
- En halvtidsöversyn av genomförande av den svenska resultatstrategin ska göras under hösten 2015. Detta för att säkerställa att insatserna och portföljens sammansättning kommer att leverera de förväntade resultaten.
- Det går att genomföra insatser trots att säkerhetssituationen är svår, men det leder till högre säkerhetskostnader både för Sverige och genomförande partners.
- Den svenska portföljen har under 2014 varit relevant för att nå strategimålen. Under 2015 kommer insatser som fokuserar på arbetslöshet, kvinnors och unga människors ekonomiska situation samt vatten och sanitet att prioriteras.

2. Bedömning av måluppfyllelse och insatsportföljens genomförande *per* resultatområde

Resultatområde: Mänsklig säkerhet och försörjning

2.1 Resultat - Förbättrade konfliktlösnings- och försoningsmekanismer på lokal och nationell nivå.

Bedömning av måluppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2013	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
Antal våldsamma konflikter som övergått till fredlig samverkan.	Program i södra och centrala Somalia plågas av utdragna konflikter mellan olika klaner, med koppling till konflikter på nationell nivå. Det finns få möjligheter att omvandla konflikter till fredliga samtal. (Life & Peace Institute, LPI) Mellan 2009 och 2012 stöddes 112 konflikthanteringsåtgärder (Interpeace) Somalia Stability Fund (SSF) etablerades 2013.	2 avtal om eldupphör 1 fredsavtal i Galgudud 1 krisintervention (LPI) 1 avtal i Somaliland 1 avtal i Puntland (Interpeace) 42 nya konflikter hanterade. (Somalia Stability Fund, SSF)	67,5 % of the LPI Somalia Programme finansieras av Sida. 19,3 % av Interpeace Somali Programme finansieras av Sida. 11 % av Somalia Stability Fund finansieras av Sverige.	25 lokala konflikter har övergått till fredlig samverkan.
Antal fredskommittéer eller andra dialogforum som etablerats där kvinnor aktivt deltar.	Se ovan.	Stöd har gått till konflikthantering på 15 platser i 5 regioner i Somalia (LPI) 3 fredskommittéer etablerade (CDI) Cirka 19 lokala säkerhetskommittéer har bildats och var och en av dem har utformat en säkerhetsplan. (DRC/DDG)	67,5 % of the LPI Somalia Programme finansieras av Sida. Denna komponent var till 100 % finansierad av Sida. 100 % Sidafinansierad	Möjliggjort för civilsamhället och lokala grupperingar att hantera konflikter på ett fredligt sätt i 100 samhällen i Somalia.
Antal insatser som baseras på en konfliktanalys ²		47,8 %. 11 av 23 insatser.	Ej tillämpligt	75 %

² Indikatorerna gäller alla resultatområden. I antalet bidrag ingår inte studier eller förberedande arbeten. Program som avslutat och påbörjat en ny fas under 2014 räknas som en insats.

Somalia är fortsatt ett land som präglas av ett stort antal konflikter på flera nivåer, allt från mycket lokala konflikter om resurser som vatten och betesmark till konflikter mellan regeringen – som stöds av AMISOM – och al Shabaab. Enligt Uppsala Conflict Data Program är uppskattningen att 1140 dödsoffer har krävts i konflikten mellan regeringen/AMISOM och al Shabaab (jämfört med 917 under 2013 och 2620 under 2012)³. Sverige samarbetar nära regeringen för att stödja en fredlig statsbildningsprocess genom medordförande i den New Deal-arbetsgrupp som arbetar med inkluderande politik.

Det arbete som utförs inom ramen för portföljen mänsklig säkerhet är inte ett direkt stöd till konflikthantering mellan al Shabaab och regeringen. Fokus ligger i stället på att lösa konflikter på lokal nivå samt stödja processen för att etablera federala medlemsstater i Somalia. Statsbildningsprocessen anses främst vara en långsiktig fredsskapande process eftersom den innebär att makt decentraliseras. Under 2014 gick statsbildningsprocessen vidare. En interimadministration etablerades i den sydvästra regionen och interimadministrationen i Jubaregionen fortsatte att konsolideras. Sverige gav bl.a. stöd till statsbildningskonferensen för den sydvästra regionen samt etableringen av ett finansiellt styrsystem för Jubaadministrationen.⁴

Arbetet mot resultatmålen bedöms fortlöpa enligt plan. Insatsportföljen innehåller insatser som fokuserar på lokala försonings- och konfliktlösningsåtgärder och insatser som fokuserar på att föra in fredsuppbyggande perspektiv i statsbildnings- och demokratiseringsprocessen, samt stöd till att etablera nya federala medlemsstater. Därutöver har sex lokala icke-statliga organisationer fått stöd för fredsskapande, vilket gjort att civilsamhället fått ökad kapacitet att arbeta för fred i Somalia. Därmed anses portföljens sammansättning vara relevant för de olika processerna som syftar till konfliktlösning och försoning i Somalia.

2.2 Resultat - Ökat antal av befolkningen, särskilt unga, med sysselsättning som ger tillräcklig inkomster för att försörja sig

Bedömning av måloppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2013	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
Antal tillfälliga jobb/arbetsdagar/arbetsmånader som skapats, stödmottagare uppdelade efter kön och ålder.		5.006 tillfälliga jobb skapade ⁵	100 %	
Antal ungdomar (uppdelade efter kön) som fått utbildning (inklusive yrkesutbildning och livskunskap) och antal utbildade ungdomar (uppdelade efter kön) som fått en anställning inom 6 månader		3.891 (2.667 män, 1.224 kvinnor) ⁶	11 % av Somalia Stability Fund finansieras av Sverige.	
Antal personer, uppdelat på kön och ålder, som anställts i svenskfinansierade program		3.548 ⁷	354 (16 %)	

³ http://www.ucdp.uu.se/gpdatabase/gpcountry.php?id=141®ionSelect=1-Northern_Africa# (2015-03-26)

⁴ 51270006, Somalia Stability Fund Half-yearly report July – December 2014, s. 19-24

⁵ SomReP 2014 Annual Report, särskilt tillägg "Employment Opportunities created through SIDA funds for the period of Oct 2013-Dec 2014", SomReP email daterad 30 mars 2015 (52100123)

⁶ Somalia Stability Fund, Half Yearly Report, July-Dec 2014, sid. 17 (51270006)

⁷ World Bank, Recurrent Cost and Reform Financing Phase II, Project Appraisal Document, sid. 54 (52150012)

Kommentar: Indikatorer och målsättning kommer att vidareutvecklas med hjälp av resultatramverken för de två största programmen, Världsbankens "Financial and Private Sector Development Programme" respektive FN:s och Somalias gemensamma program för ungdomssysselsättning, vilka båda påbörjas i mitten av 2015.

Arbetslöshet och undersysselsättning innebär stora utmaningar för Somalia, då sysselsättningsgraden i hög grad påverkar säkerhetsläget. 54 % av befolkningen tros sakna sysselsättning. Högst är arbetslösheten bland kvinnor (67 %). Bland kvinnor under 30 år är arbetslösheten 74 %. Motsvarande siffror för män är 43 % respektive 62 %⁸.

Det internationella samfundet har tidigare finansierat mindre insatser som delvis handlat om jobbskapande och kompetensutveckling/yrkesutbildning. Dessa insatser har dock ofta varit begränsade i omfattning och varaktighet, samt med bristfällig koordinering. Samtidigt lägger somaliska myndigheter generellt mycket stor vikt vid att det skapas jobb för unga. Det är t ex ett av de strategiska målen, liksom en specifik prioritering, för arbetsgruppen för ekonomisk utveckling (PSG4) i Somalia Compact.

Mot denna bakgrund gjorde Sverige det strategiska valet att (1) engagera sig i genomförandet av PSG4 för att främja en mer koordinerad, omfattande och effektiv internationell respons på problemet, samt att (2) fokusera på de finansieringskanaler som anges i den nya Compact-strukturen, dvs. de fonder och projekt som administreras av Världsbanken och FN.

Som en av två medordförande i PSG4-arbetsgruppen (där USAID är den andra) lade Sverige 2014 ned mycket tid och resurser på att etablera gruppen så att den kunde börja utföra sitt mandat att koordinera och diskutera insatser och initiativ inom området. Ett viktigt arbete har varit att mobilisera deltagande från regionala administrationer och civilsamhället utöver det från den federala regeringen, givarna och FN. En av de underarbetsgrupper som bildades har som huvuduppgift att främja fler arbetstillfällen för unga.

Sveriges stöd till WB MPF kommer att finansiera ett antal projekt som har direkt eller indirekt relevans för jobbskapandet, i synnerhet "Financial and Private Sector Development Programme", som efter vissa förseningar ska påbörjas i mitten av 2015. Inom ramen för PSG4 har fyra FN-organ (ILO, UNDP, Habitat och FAO) tillsammans med flera somaliska fackdepartement utformat ett omfattande program för ungdomssysselsättning. Mer detaljerade årsarbetsplaner kommer att utformas av regionala administrationer.

Efter att Somali Investment Conference hållits i Stockholm i juni 2014 började ambassaden, Sida och Business Sweden (BuS) att diskutera ett partnerskap i syfte att uppmuntra till ökade investeringar för att skapa jobb i Somalia, i synnerhet genom att involvera den svensk-somaliska diasporan. Under 2014 har BuS inlett förberedelsearbete för att utforma ett projekt som bär arbetsnamnet "Swedish-Somali Business Programme (SSBP)". SSBP förutses påbörjas under hösten 2015.

Sveriges strategiska val att fokusera på Compact-strukturerna och PSG4-processerna har resulterat i en samordnad och övergripande strategi, men det har även lett till vissa förseningar vad gäller resultatuppnåelse. Förväntningen är att de storskaliga programmen kommer att börja visa märkbara resultat under 2015 och framåt. Det är emellertid viktigt att notera att ett antal andra svenskfinsierade program inom portföljen bidrar till resultatet, vilket framgår av matrisen ovan.

⁸ Somalia Human Development report 2012

Resultatområde: Hälsa och jämställdhet

2.3 Resultat - Fler människor har tillgång till rent dricksvatten och förbättrad sanitet

Bedömning av måloppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2011	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
% (#) personer med tillgång till rent dricksvatten	30 % (3.690.000)	--	--	
% (#) personer med tillgång till förbättrad sanitetsutrustning	24 % (2.952.000)	--	--	
% (#) personer som nåtts av hygienbefrämjande information	--	--	--	

Arbetet med att utforma stöd inom vatten, sanitet och hygien (WASH) påbörjades under 2014. Ambassaden genomförde en extern analys i syfte att identifiera strategiska områden för svenskt stöd. Denna studie låg även till grund för konsultationer med aktörer inom detta område. En huvudutmaning är frånvaro av institutioner och sektorkompetens inom detta område samt övergången från humanitärt stöd till mer långsiktigt kapacitets- och sektorstöd. År 2015 kommer strategin att slutföras och två WASH specifika bidrag kommer att utvecklas. Dessa bidrag kommer att kopplas till New Deal strukturen samt det pågående hälsostödet i syfte att påskynda mödrars och barns hälsa.

Sverige påbörjade under 2014 finansiering av tre sekunderingar från den somaliska diasporan till ministeriet för naturresurser, samt ministeriet för natur- och vattenresurser. Syftet är att stärka ministeriernas kapacitet vad gäller policy- och sektorutveckling. Sekunderingarna från diasporan har exempelvis bidragit till att det utvecklats standardreferenser för laboratoriemätning av vattenkvalitet, det har genomförts grundläggande undersökningar av vattenkvaliteten i 6 av 18 regioner i Somalia och de har också bidragit till utformningen till den nationella vattenlagstiftningen. Vattenlagen har godkänts av parlamentet och undertecknats av presidenten⁹. Med svenskt humanitärt stöd har förutom förbättrad tillgång till rent vatten genom transport med tankbil, ca 121 vattenkällor, inklusive brunnar och borrhål renoverats för mer långsiktig tillgång till vatten.

⁹ 52100130 Interimrapport till Sida: Strengthening institutions through Diaspora Assistance in Somalia (MIDA –Sweden) - Public Financial Management, Justice and Health, sida 11

2.4 Resultat - Förbättrad tillgång till kvalitativ hälso- och sjukvård, bland annat genom att Sverige bidrar till ökat antal förlossningar som är assisterade av utbildad personal och till att ett ökat antal barn ges nödvändiga vaccinationer.

Bedömning av måluppfyllelse	Bedömning av insatsportföljens genomförande

Indikatorer	Utgångsläge 2011	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
Antal/procent av barn <5 år som fått immunskydd av pentavalent III	Sammanlagt 9 % (av alla barn)	Sammanlagt 153.245 ¹⁰	18.930	19.344 ¹¹
Antal/procent av barn <5 år som behandlats för akut undernäring	Sammanlagt 40 % (av alla barn)	Sammanlagt 222.894	27.444	10.664
Antal/procent av förlossningar som assisterats av utbildad personal	21,7 % (av alla förlossningar)	Sammanlagt 75.554	9.333	13.032
Antal/procent klienter som uppsökt vården för familjeplaneringstjänster	6,2 %	Sammanlagt 18.571	2.294	3.596

Somalias hälsosektor är fragmenterad och i hög grad beroende av extern finansiering. En betydande del av den primära sjukvården tillhandahålls via det humanitära systemet samt även genom privata initiativ. Sverige stödjer ett nationellt hälsoprogram, Joint Health and Nutrition Programme (JHNP) som för närvarande når ut till en tredjedel av Somalias befolkning. JHNP utgör en viktig plattform för dialogen mellan de statliga hälsomyndigheterna och administrationerna i Puntland och Somaliland, något som är unikt i sitt slag. Via JHNP har Sverige även bidragit till att det gjorts vissa framsteg i arbetet med stoppa kvinnlig könsstympning. Hälsoportföljen bedöms vara mycket relevant given behoven i det Somaliska kontextet. Arbeta återstår dock i att vidare utveckla WASH och genuskomponenterna i portföljen.

Under 2014 var den sammanlagda budgeten för Somalias hälsosektor 81,3 miljoner USD. Av detta avsatte regeringen endast 7,3 miljoner USD (i medeltal 2,9 % av BNP). Av de 7,3 miljoner USD som regeringen anslog till hälsosektorn så gick den absoluta huvuddelen till personalkostnader. Sveriges sammanlagda stöd till hälsosektorn (inklusive medel från det humanitära stödet och IOM-sekunderingarna från diasporan) 19,9 miljoner USD (vilket är 24,5 % av de sammanlagda medlen). Detta gör Sverige till en viktig partner inom hälsosektorn.

År 2014 var det totala belopp som kanaliserades via JHNP cirka 51,5 miljoner USD, vilket är 32,2 % av det nationella budgetanslaget till hälsosektorn. Sveriges andel av det totala givarstödet till JHNP motsvarade 38,4 % (70 miljoner SEK), vilket gör Sverige till den näst största givaren till Somalias hälsosektor efter Storbritannien. JHNP är för närvarande det viktigaste hälsoprogram i genomförandet av landets strategiska plan för hälsosektorn.

¹⁰ En detaljerad nedbrytning av resultat per region finns i bilagt uppföljningsramverk.

¹¹ 2017 års mål för alla indikatorer baseras på de resultat Sverige bidragit till inom JHNP.

Jämfört med förra året har antalet förlossningar som assisterats av utbildad personal ökat¹². Det beror på att programgenomförandet har förbättrats så att tillgången till grundläggande hälsojänster har ökat, och i förlängningen även förbättrat sjukvårdens upptagningsförmåga. Även antalet läkare, sjuksköterskor och barnmorskor har ökat (med sammanlagt ca 6322 i de tre regionerna). Dessa resultat kan i stor utsträckning tillskrivas JHNP som under 2014 fokuserade på att förbättra sjukvårdstjänster, policy och institutionell kapacitet.

På det hela taget anses den svenska hälsoportföljen vara mycket relevant, insatserna sker enligt plan och i riktning mot målet. För att ytterligare öka genomslaget för det svenska utvecklingssamarbetet inom hälsa och jämställdhet behövs fortsatt uppföljning och stärkt koppling mellan stöd inom resultatstrategi för Somalia, humanitärt bistånd och multilaterala globala stöd såsom Somalia Global Fund (GFATM) och GAVI. En stor del av det humanitära biståndet, går till hälsa, nutrition och WASH. Till skillnad från andra sektorer i Somalia utgör hälsosektorn en unik plattform där den federala regeringen administrationerna i Puntland och Somaliland gemensamt genomför planeringar, delar information och gemensamt beslutar om resursfördelningen. En viktig dialog och uppföljningsfråga för Sverige i kommande strategiperioden är att se över möjliga sätt att övergå till att använda landets finansiella system och hur den privata sektorn möjligtvis kan involveras, allt i enlighet med New Deal och Somali Compact.

2.5 Resultat - Färre kvinnor utsätts för könsrelaterat våld, bland annat genom att fler lokala samhällen tar avstånd från könsstympning

Bedömning av måluppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2013	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
% (#) av personer som utsätts för SGBV som söker vård vid vårdinrättningar		1.051	130	
% (#) av samhällen som förklarat att de slutat med kvinnlig könsstympning	99% bland kvinnor och 24 % bland flickor	50 lokal samhälle	6 lokal samhälle	89 % bland kvinnor och 15 % bland flickor

Det svenska stödet inom detta resultat är fortfarande under utveckling. Inom hälsoprogrammet JHNP har Sverige bidragit till att somaliska hälsomyndigheter utformat lagstiftning och policy gällande kvinnlig könsstympning¹³. Under 2014 godkände Puntland en lag och policy som mot könsstympning. Sju sjukhus har fått stärkt kapacitet för att kunna ge akut förlossningsvård dygnet runt och även behandla och hantera komplicerade könsstympningsfall.

Det har även bildats en FN arbetsgrupp som leds gemensamt av UNFPA och UNICEF och som under 2014 gjorde en lägesanalys av alla aktörer och interventioner i Somalia som arbetar med kvinnlig könsstympning. Det är första gången en sådan studie har gjorts i Somalias. I rapporten återges åsikter som finns i lokala samhällen om kvinnlig könsstympning, vilket tydligt visar att det behövs mer arbete för att involvera fler män och pojkar så att det går att komma överens om en nolltolerans¹⁴.

Det stöd Sverige har initierat till UNwomen inkluderar detta resultat men eftersom programmet inleddes under 2014 är det för tidigt att kunna redovisa resultat. Huvudinriktningen för UNwomen under 2014 har varit att rekrytera personal och etablera en organisation i Somalia. Detta har till viss

¹² 52150002 2014 utkast till årlig framstegsrapport 2014 av Joint Health and Nutrition Programme

¹³ 52150002 Joint Health and Nutrition Programme, stöd till Somalias hälsosektor, JHNP 2012-2016

¹⁴ Lägesanalys av könsstympning, intressenter och interventioner i Somalia UNFPA/UNICEF och DFID.

del visat sig besvärligt. UN women samtidigt varit mycket delaktiga i utföringen av FNs strategiska ramverk och lyckats inkludera dessa frågor i denna strategi. Sverige och Norge är huvudfinansiärer till UNwomen och har under 2014 påbörjat en uppföljning av etableringen och genomförandet av programmet i Somalia och avser att hålla en strategisk dialog med UNwomen om prioriteringar inom programmet.

Resultatområde: Demokrati och mänskliga rättigheter

2.6 Resultat - Stärkt kapacitet vid lokala och centrala institutioner så att de kan tillhandahålla bastjänster, upprätthålla rättsstatsprincipen och möjliggöra en demokratisk delaktighet.

Bedömning av måloppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2014	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
Viktig lagstiftning ska ha antagits och kommissioner tillsatts för att det ska gå att genomföra val och revidera konstitutionen samt för att stärka den institutionella kapaciteten.	Det har ännu inte tillsatts någon val- eller konstitutionskommission. Mycket svag institutionell kapacitet som saknar hållbara betalningssystem för statstjänstemän.	Lagförslaget National Independent Elections Commission (NIEC) har godkänts. Under 2014 antogs lagförslaget ICRIC och fem kommissionärer nominerades och godkändes av parlamentet. Lagförslaget om en rättsväsende-kommission godkändes.	Cirka 6 % av UNDP:s program gällande samhällsstyrning och lagstyre finansieras av Sida. 100 % av EISA Somalia finansieras av Sida. Cirka 20% av freds- och demo-programmet "Interpeace Somali Programme on Democratization" och "Pillars of Peace" finansieras av Sida.	Den oberoende valkommissionen "National Independent Electoral Commission" (NIEC) har fått utökad kapacitet så att framtida val ska kunna hållas. Vision 2016 är helt/delvis genomförd Interimsadministrationerna ska ha blivit federala medlemsstater som godkänts av Somalias regering.
De politiska och juridiska ramverken har förbättrats så att de lokala myndigheterna effektivt kan ge en rättvis service. Mekanismerna för skattebetalning, inklusive lokalt genererade intäkter samt lokala utvecklingsfonder (Local Development Fund, LDF) har stärkts och utökats så att tillgången till samhällstjänster och lokala investeringar ökat.	Det fanns ingen decentraliseringspolicy. Den utformades under 2013. 9 distrikt genomför sina budgetar (LDF) 0 distrikt hade pilotmodeller	I både Somaliland och Puntland har decentraliseringspolicy godkänts och testats i sektorerna hälsa, utbildning och vatten. Detta med stöd från JPLG 13 distrikt genomför sina budgetar (LDF) enligt sina verksamhetsplaner och är berättigade till LDF-finansiering. I 9 distrikt har JPLG stött genomförandet av pilotmodeller på områdena hälsa, utbildning, vägar, naturresurshantering och WASH	Sveriges stöd till FN:s program för decentraliserad samhällsstyrning och resursfördelning utgör ca 30 % av total budget.	Decentraliseringspolicyer för delstater har godkänts och införts i hela Somalia. De distrikt som får stöd kan stödja näraliggande distrikt när de ska införa lokala samhällsstyrningsmodeller.
Antal experter från diasporan på sekondering vid somaliska institutioner	0 programmet IOM-Sverige inleddes i september 1 högre tjänsteman sekonderad till finansdepartementet	28 (2 kvinnor och 26 män) IOM 1 högre tjänsteman sekonderad till finansdepartementet (MSB)	100 % Sidafinansierad	100 (minst 30 kvinnor och max 60 män) 2 interna (1 kvinna, 1 man) placerade hos varje expert från diasporan

Den misstroendeomröstning mot premiärministern som röstades igenom i parlamentet under hösten av 2014 innebar förseningar i arbetet med att se över konstitutionen och förbereda valet. Detta är den tredje regeringen sedan övergången slutfördes i augusti 2012. Trots detta har myndigheterna i Mogadishu kunnat bedriva sin verksamhet. Det är en förbättring jämfört med tidigare övergångar. Det svenska stödet till kapacitetsuppbyggande via UNDP¹⁵ och sekonderingar av experter från diasporan via IOM och MSB var värdefulla bidrag till att stärka kapaciteten inom ministerierna. Den rättsväsendekommission som godkändes av parlamentet i juni 2014 hade utformats med stöd av två av de experter från diasporan som förmedlats via IOM.¹⁶

Parlamentet fortsatte med sitt arbete, trots den politiska krisen, vilket gjorde att ett antal juridiska ramverk kunde antas, bland annat ratificerades barnkonventionen (den faktiska ratificeringen skedde i januari 2015). Dessutom har lagförslagen från National Independent Electoral Commission (NIEC) och gränskommissionen godkänts av parlamentet. Detta skedde delvis med hjälp av svenskt stöd via FN:s multigivarprogram Governance and Rule of Law.¹⁷

Sveriges stöd till Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa (EISA) och Interpeace bidrog till arbetet med utformningen av valkommissionen, vilket kulminerade då National Independent Electoral Commission (NIEC) etablerades. Utöver detta har framförallt Interpeace bidragit till förberedelser av val i Somaliland, vilket bl.a. inkluderat förberedelser av väljarregistrering förenklat och förbättra valen i Somaliland.

En viktig utveckling är de nya interimadministrationer som etablerats efter att Amisom och den somaliska nationella armén tagit över områden efter Al Shabaab. Dessa interimadministrationer är en viktig del i den långsiktiga processen att skapa lokala institutioner för samhällsservice. Svenskt stöd genom EISA har bidragit till att det utbildats 159 interim administratörer som stationerats till dessa regioner".¹⁸

Det svenska stödet till decentraliseringen fortsätter via FN-programmet Local Governance. Här ingår stöd till kapacitetsuppbyggande i 8 distrikt i Somaliland, 7 distrikt i Puntland och 5 distrikt i södra och centrala Somalia. En viktig utveckling inom detta stöd är utformning av beslutsprocesser på lokal nivå som är transparent och möjliggör deltagande. När detta är utvecklat kan finansiering ske genom en lokal utvecklingsfond. Under 2014 finansierades 48 projekt inom hälsa, utbildning lokal infrastruktur genom detta program¹⁹

¹⁵ 52100113 UNDP årsrapport 2014, Governance and Rule of Law Programme (GROL), kapitlet Somalia Institutional Development Project (SIDP), s 3-7

¹⁶ 52100130 Interimrapport till Sida: Strengthening institutions through Diaspora Assistance in Somalia (MIDA – Sweden) - Public Financial Management, Justice and Health, s 6.

¹⁷ 52100113 UNDP årsrapport 2014, Governance and Rule of Law Programme (GROL), Kapitlet Support to Building Inclusive Institutions of Parliament in Somalia, s 3-5; Support to Elections s 3

¹⁸ 52150003 EISA Somalia Program och 52100083 Interpeace

¹⁹ 52100119 JPLG årsrapport 2014, UN Joint Programme on Local Governance and Decentralized Service Delivery in Somalia

2.7 Resultat - Fler människor känner till och har möjlighet att agera för att stärka de mänskliga rättigheterna

Bedömning av måluppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2013	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
I hur stor utsträckning mänskliga rättigheter räknas upp och uttryckligen föreskrivs i grundlagen och/eller nationella lagar, anges med "hög", "medelhög" eller "låg"		Medelhög - Deklarationen om mänskliga rättigheter har ännu inte antagits av parlamentet men UNDP har med stöd från UNSOM kommit med direkta råd inför utformningen av lagstiftningen.	Cirka 6 % av UNDP:s program gällande samhällsstyrning och lagstyre finansieras av Sida.	Den färdiga konstitutionen är i enlighet med internationella människorättsstandarder, lagstiftning gällande mänskliga rättigheter har antagits och genomförts. En människorättskommission som har tillräckliga resurser och som verkar helt oberoende har etablerats.
Utbildningsmaterial om hiv/aids, genusrelaterat våld, kvinnlig könsstympning och mänskliga rättigheter för grundskolor, gymnasier och lokala organisationer i Puntland		En utbildningsmanual gälland mänskliga rättigheter har utformats Utbildning av 100 lärare har genomförts	Diakonia finansieras till 100 % av Sida.	TBD. Programmodell

Somalia hör till de länder i världen där det råder lägst respekt för mänskliga rättigheter och regeringens engagemang för att förbättra situationen har varit blandat. Militärdomstolar används fortfarande avrättningar förekommer i stor utsträckning. Kvinnor och flickor i hela landet utsätts i alarmerande hög grad för sexuellt våld. Kvinnor och flickor som är internflyktingar är särskilt sårbara då det förekommer att de våldtas av beväpnade män, inklusive regeringssoldater.

Sverige har via FN:s rättstatsprogram bidragit till reformeringen och kapacitetsuppbyggandet av rättsväsendet. Totalt 3027 somaliska medborgare fick rättshjälp, bland annat i fall som gäller genusbaserat våld. Dock är kapaciteten fortfarande låg och långt ifrån alla fall tas upp i domstol.²⁰ Genom UNDP:s rättstatsprogram fick ministeriet för mänskliga rättigheter och jämställdhet stöd för att utforma ett nationellt lagförslag gällande mänskliga rättigheter, vilket överlämnats till parlamentet.²¹ Som medordförande i Somalia Human Rights Working Group deltar Sverige även aktivt i dialogen om mänskliga rättigheter. Vidare har Sverige finansierat Diakonias program i Puntland som fokuserar på att stärka civilsamhället och medborgarna för att stärka dialogen om ansvarstagandet, transparensen. Detta har gjort att medborgarna och civilsamhället fått utrymme att ifrågasätta statliga institutioner. Detta arbete har inkluderat utbildning för kursledare (training of trainers) för ökad kunskap om mänskliga rättigheter.²²

²⁰ 52100113 UNDP årsrapport 2014, Governance and Rule of Law Programme (GROL), kapitlet Somalia Institutional Access to Justice Project, s 5-7

²¹ ibid s 6

²² 52100067 Diakonia årsberättelse. An Integrated Approach to Enhance Democracy and Human Rights in Sool, Sanaag, Puntland and Galmudug s. 5 och 19

Den nuvarande portföljen, som i stor utsträckning avtalades innan resultatstrategin godkändes, speglar i viss utsträckning de förväntade resultaten. Dock finns ett behov av att i högre grad låta människorättsstöd gå via civilsamhället, samt av att komma åt gråzonen mellan mänskliga rättigheter och säkerhet så att kvinnor, barn och utsatta grupper kan få sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Ambassaden håller på att utforma en bredare människorättsportfölj där det kommer att ingå program som inriktar sig på sexuellt och genusbaserat våld, nedrustning och fängslande av stridande samt stöd till initiativ som fokuserar på barn i beväpnade konflikter.

2.8 Ökat oberoende och förbättrad journalistisk kvalitet i somaliska medier.

Somalia är en av de farligaste länderna i världen, i synnerhet för journalister. Det råder närmast straffrihet för attacker mot och mord på journalister. I Puntland har myndigheterna tillfälligt stängt ner medier och förbjudit återutsändning av vissa internationella program. I Somaliland har tidningschefer hotats och trakasserats och en redaktör och en hög chef har dömts för till böter för förtal. Sverige är aktivt engagerat i givardialogen med de somaliska myndigheterna gällande pressfrihetssituationen i Somalia.

Sveriges stöd till IMS/Fojo i juni 2014 är en första fas för att utveckla ett heltäckande mediaprogram för Somalia. Under inledningsfasen har IMS/Fojo utfört studier av hur den somaliska diasporan är involverad i mediasektorn, somalisk media ur ett genusperspektiv, affärsmodeller för medier "post-konflikt", mätning av mediekonsumtion samt utbildningskapacitet. Samarbeten håller på att inledas med ett antal aktörer i Somalia.²³ Risken är att resultat inte kommer att uppnås här på grund av den nationella kontexten, men Sverige tror att de nuvarande insatserna kommer att ge märkbara resultat.

2.9 Stärkt social och politisk makt för kvinnor, inklusive ökad delaktighet i politiska processer.

Bedömning av målluppfyllelse		Bedömning av insatsportföljens genomförande		
Indikatorer	Utgångsläge 2013	Utfall 2014	Det svenska bidraget 2014	Mål 2017
Antal kvinnor vid i beslutsfattande organ		Regeringen: 3 av 26 ministrar är kvinnor, 14 % av parlamentsledamöterna. Somaliland: 9 % av ministrarna är kvinnor. 3 procents kvinnlig representation i distriktsförsamlingar (10 av 375). 1 av 82 ledamöter är kvinnor i underhuset och 0 av 82 i överhuset. Puntland: 2 av 66 ledamöter är kvinnor 1 kvinnlig minister	Forum Syd höll ett seminarium för alla kvinnliga parlamentsledamöter. I FN:s parlamentstöd ingår stöd till dialog om kvinnors delaktighet samt aktiviteter som fokuserar på genuskänslig budgetering. FN har hjälpt till att återupprätta och stärka Somali Women Parliamentary Association (SOWPA)	Minst 30 % kvinnlig representation i beslutsfattande organ.

²³IMS/FOJO inledande rapport (mars 2015) Strengthening Somali Media: Promoting peace, reconciliation, accountability and citizen participation in democratic processes.

UN Women finns på plats och kan genomföra genusanalyser samt införa genusanpassade åtgärder i FN:s program.	UN Womens närvaro i Somalia var begränsad.	Kapacitetsbedömningar har gjorts i Somaliland, Puntland och Somalia. UN Women är involverad i flera samarbetsprogram, särskilt i de program som gäller rättsstatsprincipen och kapacitetsutveckling. Rekrytering av personal genomförd	UN Women finansieras av Sverige och Norge.	Situationen för kvinnor har inte försämrats ytterligare. Systematiska rapporter och åtgärder för att förbättra situationen har tagits fram.
---	--	--	--	--

Socio-kulturella faktorer är fortfarande ett stort hinder för arbetet med att stärka kvinnors rättigheter och jämställdhet. Kvinnors representation i beslutsfattande position inom regering, parlament eller kommittéer på federal och lokal nivå är mycket låg. Via det FN-program som är inriktat på samhällsstyrning och rättsstatsprincipen, som delvis finansieras av Sverige, har det byggts upp nätverk som syftar till att öka andelen kvinnor i regering, parlamentet och andra beslutsfattande institutoner samt för att diskutera hur religiösa ledare, klanledare och inflytelserika politiker skulle kunna stödja en större kvinnlig delaktighet.

Fortfarande anses konfliktlösning vara en manlig fråga som sköts av klanäldste. Detta blir särskilt tydligt när det uppstår konflikter mellan klaner, då den äldste från de respektive klanerna förhandlar om fredsuppgörelser. Sverige ger stöd för att stärka kvinnlig representation på lokal nivå genom bl.a. Conflict Dynamics International (CDI) och Interpeace där, t.ex. arbetet med att etablera fredskommittéer i regionhuvudstäderna Baidoa, Jowhar och Beletweyne inneburit visst framsteg för att öka kvinnorepresentationen. I var och en av kommittéerna finns 5-6 kvinnor, vilket motsvarar ca 25% av den totala representationen. Det är högre än den kvinnliga representationen i parlamentet, vilket är 14 %. ²⁴

Det svenska stödet för att öka kvinnors politiska och sociala makt, inklusive ökad delaktighet i politiska processer, går huvudsakligen via UN Women. Detta stöd, som avtalades under 2013, är dock ännu i inledningsfasen. ²⁵ Även EISA inkluderar kvinnors politiska inflytande i sitt arbete med att arrangera seminarier kring val och demokrati frågor.

²⁴ 52150010 Conflict Dynamics Internationals projekt "Supporting dialogue for political accommodation in Southern Somalia" e-post från Paul Simkin, Country director Somalia, daterad 2014-10-24. (Slutrapport väntas 2015-04-30)

²⁵ UN Women Somalia, kvartalsuppföljning (oktober – december 2104) s. 5.

3. Givarkontext

Biståndets andel av statsbudgeten utgör 51 % (87 av sammanlagt 169 MUSD).	Sveriges andel av det totala biståndet utgör ca 5 %.
"Somalia Compact" 2014-2016 stöds av, i princip, hela det internationella samfundet.	EU:s strategiska ramverk är "National Indicative Programme" för Somalia, vilket gäller från 2014 till 2020. Det finns för närvarande inget gemensamt EU-program för Somalia.
De fem största givarna (organisationer och länder) är i fallande ordning Storbritannien, Turkiet, EU, USA och Sverige.	Sverige är den 5:e största givaren. Av EU:s medlemsländer är Sverige den näst största givaren.

Ovanstående siffror baseras på "Aid Flows in Somalia", en kartläggning och analys som gjordes i oktober 2014 av Aid Coordination Unit (ACU) vid finansdepartementet²⁶, med Världsbankens stöd. Alla siffror baseras på planerade utbetalningar för 2014.

Sverige är mycket aktiv inom givarkoordinering både inom det humanitära stödet samt inom det långsiktiga utvecklingssamarbetet, framförallt inom New Deal ramverket. Detta är en ansats för att bidra till bättre effektivitet och ökat somaliskt ägarskap kring utvecklingsagendan i Somalia. Den svenska närvaron i framförallt Mogadishu har ökat kraftigt vilket bidragit till ett närmare samarbete med somaliska partners, samtidigt är kostnaden för detta hög och kräver mycket planering och säkerhetsarrangemang.

En allmän slutsats vad beträffar givarkontexten är att genomförandet av Somali Compact och New Deal i Somalia är underfinansierat. För närvarande håller Världsbanken och FN på att minska omfattningen av och/eller och senarelägga aktiviteter som allmänt anses vara högst angelägna och för vilka det finns strukturer och kapacitet på plats. Flera "likasinnade" bilaterala givare, som är viktiga aktörer i andra konflikt- och post-konfliktområden som Sydsudan och Afghanistan, har litet eller inget långsiktigt utvecklingssamarbete i Somalia.

Mindre än 10 procent av det gemensamma internationella biståndet kommer under 2015 att kanaliseras via SDRF:s två kanaler, dvs de fonder som administreras av Världsbanken och FN. Detta är inte i enlighet med de principer som anges i New Deal och det begränsar de somaliska myndigheternas möjlighet att påverka prioriteringarna för det internationella biståndet. Sverige planerar att låta 40 procent av det totala stödet gå via dessa kanaler under 2015.

²⁶ Sedan mars 2015 är ACU en del av departementet för planering och internationellt samarbete.